

Leefocht

Bijlage bij Leefocht nr. 1 - 2021/2022

© 2021 Leefocht

De kracht van verbinden

Een pedagogie van de hoop is fundament en bindmiddel voor een waarachtige katholieke dialoogschool. Ze is gericht op een brede en diepe vorming van de mens in al zijn facetten. Acht wegwijzers geven richting, naar Jezus' voorbeeld: duurzaamheid, gastvrijheid, generositeit, kwetsbaarheid en belofte, rechtvaardigheid, uniciteit in verbondenheid, verbeelding en de inspiratie van je eigen school. Ze helpen je om onderweg vreugde te vinden en **de kracht van verbinden** indringend te ervaren. Van maand tot maand levert Leeftocht je proviand voor onderweg.

Uit de verbinding van een vrouw en een man kan een kind geboren worden. De foetus groeit negen maanden in de moederschoot, verbonden door de navelstreng.

Levenslang zal een mensenkind blijven hunkeren naar verbondenheid. Met medemensen, de kosmos en de natuur, met het Mysterie dat hem overstijgt.

Levenslang zoekt een mens naar een balans tussen afstand en nabijheid, naar attitudes en een taal om te communiceren.

Hij wil een brug slaan tussen gisteren en morgen en een wereldwijd netwerk uitbouwen. Hij wil verbroken relaties herstellen.

Christenen spiegelen zich aan Jezus van Nazaret en in zijn spoor zorgen ze extra voor kansarme mensen.

Hoe gaan andere culturen en godsdiensten om met *verbinden*? Het Afrikaanse *ubuntu* kan een inspiratiebron zijn.

Verbondenheid is een KRACHT die je als mens rijker maakt. Je wordt diep vanbinnen uitgenodigd om erin te groeien, met vallen en opstaan.

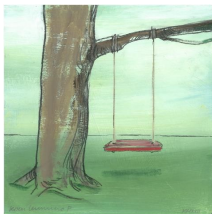
Leeftocht wil in deze jaargang **de kracht van verbinden** onder de loep nemen.

september

november

januari

maart

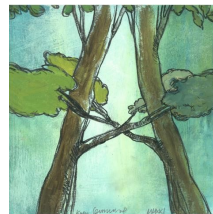
mei

oktober

december

februari

april

juni

Heel zorgvuldig,
het puntje van de tong tussen de lippen,
verbindt hij, met een lat,
de twee streepjes op zijn blad.
Een lijnstuk, verklaart hij fier.
Ze knikt wijs,
gaat met haar stift van punt naar punt
tekent zo een zon,
een bloem, een panda,
en laat mij dan raden –
een wolk? Probeer ik.
Maar nee,
en nooit klonk nee zo bemoedigend.
Wij! In een kring!
En op haar gezicht gaat ook een lijn,
van oor tot oor.
Nu is het mijn beurt om te knikken
en te bedenken hoe alles
met lijntjes samen hangt.
Zijn lijnstuk, dat van zijn vriendje
even verderop
en het mijne dertig jaar geleden.
Potlood op papier,
krijt op bord,
of, net als toen,
een stokje in het zand.
Hoe Hij ook kringen maakte
misschien met fonkelende ogen
maar bovenal, bovenal,
een lijn
van oor tot oor.

Ruth

Bij de cover: als je goed kijkt, zie je hoe de vijgenboom en de druivenranken krachtig met elkaar verbonden zijn.

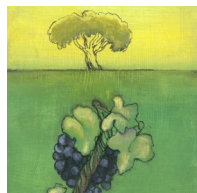
Verbinding is een basisbehoefte voor ons als mensen.
Om ergens bij te horen, dat groter is dan wijzelf,
dat inspireert ons, dat geeft ons een reden van bestaan.
Marjon Bohré

Foto: Mia Verbanck

Verbinding is dé reden waarom we hier zijn,
het geeft zin en betekenis aan ons leven.
Brené Brown

maand	aspect van verbinden	inspirerende gedachten
start	inleiding	Verbinding is een basisbehoefte voor ons als mensen. Om ergens bij te horen, dat groter is dan wijzelf, dat inspireert ons, dat geeft ons een reden van bestaan. Marjon Bohré
september	verbonden met velen	“Ik ben zoveel iemanden”: zoals een mens meervoudig is in wie hij is, is hij meervoudig in verbondenheid. Naar Kolet Janssen
oktober	liefdevol verbonden	Verbinding is de energie die bestaat tussen mensen wanneer zij zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelen, kunnen geven en ontvangen zonder oordeel en steun en kracht ontlenuen aan de relatie. Brené Brown
november	verbonden met de aarde	We hebben nood aan een meer verbonden leven: verbonden met anderen, verbonden met de aarde, in het bewustzijn van onze blijvende kwetsbaarheid. Jean-Paul Vermassen
december	verbonden met het Licht	Wanneer je een mens uit de modder en drek wil halen, geloof dan niet dat je boven kunt blijven staan en ermee zou kunnen volstaan dat je hem alleen de helpende hand reikt. Je moet helemaal naar beneden. Zelf de modder en drek in. Dáár pak je hem dan met sterke handen en haal je hem en jezelf naar boven in het licht. Martin Buber
januari	uitgenodigd om te verbinden	We staan voor een koerswijziging: van alsmaar zelf willen, alsmaar meer willen, alsmaar blijven groeien naar meer ingebed en verbonden leven, naar behoedzamer en meer luisterend aanwezig zijn, naar aandachtiger en attenter zijn. Jean-Paul Vermassen
februari	verbonden zijn	Een mens wordt een mens door andere mensen. Zulu-gezegde
maart	wereldwijd verbonden	Hoe verder en dieper we door middel van steeds grotere macht doordringen in de materie, hoe meer de onderlinge verbondenheid van haar delen ons verbijstert. Elk element van de kosmos is positief verweven met alle andere. Pierre Teilhard de Chardin
april	opnieuw verbinden	Houden we vast aan het eigen gelijk of kunnen we door openhartig luisteren en beluisterd worden een authentieke dialoog laten ontstaan? Waerbeke Webinar 21/11/2020
mei	in woord en daad verbinden	Taal is nodig om daden te kunnen duiden. Taal die woorden geeft aan daden. Geen uit een boekje geleerde formules, maar taal die uit het hart komt. Die soms stamelend, soms vurig iets verwoordt van wat een mens ten diepste drijft, gaande houdt, inspireert. Van wat, dieper: van Wie je draagt. Decennialang moest de daad bij het woord gevoegd worden om als gelovige niet in goedkoop en wereldvreemd gepraat te verzanden. De uitdaging waarvoor we nu staan is precies omgekeerd. Om de hartenklop van Gods liefde achter daden te kunnen verstaan, moet het woord bij de daad gevoegd worden. René de Reuver
juni	gisteren en morgen verbinden	We stellen de tijd vaak voor als een rechte lijn, met een duidelijk onderscheid tussen verleden, heden en toekomst, maar onze persoonlijke ervaring leert ons iets heel anders, namelijk dat dat heden, verleden en toekomst met elkaar verbonden zijn. Joke Hermsen

Proviand voor onderweg, een verademing voor onderwijzers
 Maandelijks inspiratiebron: pro.katholiekonderwijs.vlaanderen@leeftocht
 Impressies zijn welkom op leeftocht@katholiekonderwijs.vlaanderen

Er is getracht alle rechthebbenden op copyright te bereiken;
 wie toch een overname zonder voorkennis vaststelt,
 wordt verzocht contact op te nemen.

Leeftocht

Jaargang 37
 startnummer

v.u. Lieven Boeve

Enkele sterke uitspraken

Het groepsgevoel en de nood om samen te vieren, is niet iets van vandaag. De diepe hunkering van de mens naar verbondenheid en naar eeuwigheid die hem overstijgt, is wel degelijk van alle tijden. *Rik Torfs*

We hebben ook horizontale verbindingen. De rechtstreekse verbinding met andere personen. We zijn als persoon altijd op zoek naar verbinding. We willen bij een partner, een gezin, een familie, een groep horen. Verbondenheid versterkt ons, het maak ons wie we zijn. *Liesbeth Halewyck*

Het is een kunst om een evenwicht te vinden in onze horizontale en verticale verbindingen. We hebben ze allebei nodig. Alle verbindingen versterken elkaar. Als je er bewust mee bezig bent, loopt het in elkaar over. *Liesbeth Halewyck*

Inspiratie uit het Oosten

De hoogst mogelijke realisatie in het boeddhisme bestaat in het inzicht dat alle levende wezens *wezenlijk* met elkaar verbonden zijn. Er is geen enkel levend wezen dat louter en alleen op-zich-zelf bestaat, *zelf-standig* is. Wie dit inzicht realiseert, kan niet anders dan te leven vanuit dit inzicht. Het is een leven gegrond en gevoed door verbondenheid. Wie zich *wezenlijk* verbonden voelt, kan ook niet anders dan zorg dragen voor datgene waarmee men zich verbonden voelt.

Jezus

Jezus van Nazaret voelde zich sterk verbonden met zijn leerlingen en met mensen die op Hem beroep deden.

Hij kon mensen alleen maar zo nabij zijn omdat Hij zich sterk verbonden voelde met God die hij zijn *Abba* of *Vadertje* noemde.

Regelmatig trok Hij zich terug op een eenzame plaats om dicht bij God te zijn, door te bidden en te mediteren.

De strafste uitspraak die hij over de kracht van zijn horizontale en verticale verbindingen deed, lezen we bij de evangelist Johannes (Jo 15,1-5 passim):

“Jezus zei tegen zijn leerlingen: ‘Ik ben de stam van Gods druivenplant, en jullie zijn de takken ...

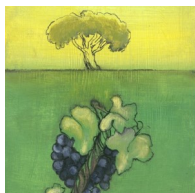
Jullie moeten met mij verbonden blijven, en ik met jullie. Want alleen dan kunnen jullie op een goede manier leven. Net zoals er alleen druiven groeien aan takken die aan de stam vastzitten. Aan losse takken kunnen geen druiven groeien.

Ik ben de stam van de druivenplant en jullie zijn de takken. Als jullie met mij verbonden blijven en ik met jullie, dan zul je veel goeds kunnen doen.”

(Bijbel in Gewone Taal)

Religie is connectie met de Bron van alles,
met de Bron van alle leven,
met het Fundament van alle zijn,
met het Mysterie
dat in en achter de werkelijkheid schuilgaat,
Religie is ruimte laten en scheppen
voor het finaal onzichtbare, onzegbare, onbereikbare:
het ons overstijgende, het absolute, het goddelijke.

Jean-Paul Vermassen

Leeffrucht

Jaargang 37

startnummer

Een verhaal

Dorothee Sölle, de bekende protestantse theologe en vredesactiviste (1929-2003), nam deel aan een vredesblokkade tegen Amerikaanse kruisraketten op de Mutlanger-heide in Duitsland. Het was nacht, het regende, ze hadden maar één dekzeil, daar zaten ze onder weggedoken voor de kazernepoort. Toen kwam in het donker een vrouw op een fiets naar hen en zei dat ze warme thee voor hen had. Ze vertelde dat ze interimleerkracht was in een naburig dorp en niet openlijk haar sympathie met de vredesbeweging kon betuigen, omdat ze zo haar baan zou kwijtraken. Maar ze zei: “In mijn hart ben ik erbij. En omdat ik iemand van de praktijk ben, heb ik warme thee meegebracht.”

Meer nog dan die thee zelf is Dorothee Sölle de vreugde bijgebleven die ze voelde toen die vrouw die woorden sprak. De diepe vreugde dat verbondenheid zo'n geweldige menselijke kracht is. En die ze later moeilijk kon verwoorden, toen ze het verhaal opnieuw vertelde. Ze had de indruk dat mensen meer de anekdote van warme thee in een koude nacht zagen dan wat er achter dat gebaar zat: een vreugdevolle kracht die zich door niets laat tegenhouden ...

Verbonden met (n)iemand

Laten we niet vergeten dat er mensen zijn met weinig contacten en verbindingen, om welke reden ook. In de [film](#) *Verbonden met (n)iemand* van Pascale Cockhuyt en Femke den Hollander vertellen vijftien Bruggelingen over verbondenheid en eenzaamheid.

Spiritualiteit gaat over verbinding,
verbinding met God en met elkaar.

Rowan Williams

Goede God,
Vader en Moeder van Jezus en van alle mensen,
Geest van hoop en van vreugde,
weer staan we aan het begin
van een nieuw schooljaar.
Verbinden zal onze leidraad zijn.
Vóór 2020 leek dat eerder vanzelfsprekend,
we hadden ons een *way of life* aangemeten.
De coronatijd heeft onze patronen doorbroken.
We beseffen dieper
dat we niet zonder verbinding kunnen
en dat we creatief en inventief moeten zijn
om aangepaste vormen te bedenken.
Sterk ons met uw Geest
en wees onze inspiratiebron.

Jezus van Nazaret deed niets anders
dan bruggen bouwen
en netwerken opzetten.
Hij beroerde mensen,
was met hen begaan.
Een ontmoeting met Hem liet sporen na.
Hij legde mensen de handen op
en raakte hen liefdevol aan.
Hij sprak en handelde in uw Naam.
Hij was een en al verbondenheid.

Samen met ons gezin en vrienden,
samen met onze collega's en leerlingen,
samen met mensen die het moeilijk hebben
of die ons niet meteen liggen,
willen we dit jaar *de kracht van verbinden*
op het spoor komen
en Jezus daarbij als voorbeeld nemen.

Goede God, help ons daarbij.
Zie naar ons om,
wees ons nabij,
geef ons uw kracht
en ga met ons mee op de weg
die we willen gaan.
Amen.